

Prof. V. Usonis: vaikams skirta vakcina nuo COVID-19 jau nebėra eksperimentinė, nes visi pilnos apimties klinikiniai tyrimai yra užbaigti, o išvados džiugina

Lietuva pradėjo atsakingą ir ilgai lauktą vaikų ir paauglių apsaugos nuo COVID-19 ligos etapą – jų vakcinaciją. Greičiausiai nerasime šeimos, kurioje nevyktų tėvų ir senelių diskusijų apie atžalų skiepijimą ir kaip tam pasirengti. Siekdami padėti šeimoms priimti patikima informacija paremtą sprendimą dėl savo vaikų apsaugos nuo nenusipėjamos COVID-19 ligos, Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro „Vilnius sveikiau“ specialistai pradėjo šviečiamąją iniciatyvą „Saugome savo vaikus nuo COVID-19“.

Didelę patirtį turintis vaikų ligų gydytojas prof. Vytautas Usonis atsako į mokykloje dirbančios ir nuolat su tėvais bendraujančios visuomenės sveikatos specialistės Aistės Matulaitytės klausimus, kaip nuo COVID-19 ligos skiepijami vaikai ir paaugliai ir kodėl juos skiepyti būtina.

1. JAV jau paskiepyta apie 13 mln. vaikų ir paauglių nuo 12 iki 17 metų. Izraelyje bent po vieną vakcinos dozę jau gavo pusė tokio amžiaus vaikų. JAV, Jungtinė Karalystė, Izraelis vaikus nuo 5 metų skiepyti pradėjo lapkričio mėnesį, Lietuva – nuo gruodžio mėnesio vidurio. Kokie yra pirmieji gydytojų atsiliepimai apie tokio masto paauglių ir vaikų vakcinaciją?

Galiu pasidalyti dar naujesniais duomenimis: lapkričio mėnesį pradėjus vaikų nuo 5 metų amžiaus vakcinaciją JAV, neoficialiais gruodžio 20 d. duomenimis, viena doze paskiepyta daugiau nei 6 mln. (arba 2,5 proc.) šio amžiaus vaikų, o dviem dozėmis jau paskiepyta 3,5 mln. (1,7 proc.) vaikų. Paauglių nuo 12 metų grupėje šie skaičiai yra dar didesni, nes jie pradėti skiepyti nuo 2021 m. pavasario; bent viena vakcinos doze paskiepyta apie 83,1 proc., dviem dozėmis – apie 70,7 proc. 12–17 amžiaus paauglių.

Noriu akcentuoti, kad yra užbaigti visi pilnos apimties klinikiniai tyrimai su vaikais. Be to, jau turime ir įtikinamus realaus gyvenimo duomenis, kadangi įvairiose šalyse jau yra paskiepyta milijonai vaikų nuo 5 metų ir nuo 12 metų amžiaus grupėse. Šių tyrimų ir kasdienės praktikos duomenys turi užkirsti kelią bet kokioms kalboms apie vadinamąsias „eksperimentines“ neištirtas vakcinas. Vakcina nuo COVID-19 jau nebėra neištirta ir eksperimentinė.

2. Kokia vakcina Lietuvoje skiepijami vaikai ir paaugliai? Keliomis dozėmis?

Europos vaistų agentūra (EVA) vaikų ir paauglių vakcinacijai nuo COVID-19 yra užregistravusi tikrai vieno gamintojo vakciną. Gyvename ES ir galime naudoti tik jos erdvėje sertifikuotus vaistinius preparatus, vakcinas. Šiandien turime vieną vakciną, tačiau situacija gali keistis, nes vyksta intensyvūs naujų vakcinų bei jų skiepavimo indikacijų tyrimai, todėl artimiausiu metu galime tikėtis ir daugiau galimybių vaikų sveikatai užtikrinti ir pandemijai kontroliuoti.

Vaikai yra skiepijami mažesne doze, kurioje veikli medžiaga yra ta pati, tačiau jos kiekis yra mažesnis nei paaugliams ir suaugusiems. Skiepijama dviem dozėmis.

3. Ar yra indikacijų dėl stiprinamosios dozės?

Šiandien tokios indikacijos dėl stiprinamosios dozės vaikams dar nėra. Kilus naujos Omikron atmainos grėsmei, suaugusiems stiprinamosios dozės reikšmė yra ypač svarbi. Suaugusiųjų skiepijimas nuo COVID-19 taip pat yra vaikų apsauga, nes daug vaikų susirgo užsikrėtę nuo savo tėvų ar giminių.

Vaikams šios rekomendacijos nėra dėl labai paprastos priežasties – jie pradėti skiepyti dar visai neseniai. Paaugliams indikacija stiprinamajai dozei turėtų atsirasti artimiausiu metu. Šią situaciją jau nagrinėja Europos vaistų agentūra (EVA), nes paauglius pradėjus skiepyti prieš keletą mėnesių, o Lietuvoje – nuo birželio mėnesio, dabar yra kaip tik tinkamas laikas pradėti galvoti apie stiprinamąją dozę.

Biologiniai imuninio sužadavimo procesai yra tokie patys vaikų ir paauglių, tad šiandien turime daryti tai, ką galime.

4. Kada vaikams ir paaugliams susidaro imunitetas po vakcinacijos? Ar taip pat, kaip ir suaugusiesiems?

Visiškai taip pat. Biologiniai procesai yra tokie patys. Yra ypatumų, kaip reaguoja vaikų imuninė sistema ir kaip – suaugusiųjų, tačiau iš esmės kertiniai dalykai yra tie patys. O tai reiškia, kad pirminiam skiepijimui turi būti skirtos dvi vakcinacijos dozės, o po kelių mėnesių skiepyti stiprinamąją doze.

Kalbant apie vidurkius, nors niekas iš mūsų nesame statistinis vidurkis, manoma, kad imunitetas susidaro praėjus bent 2 savaitėms, o geriau – po antros dozės praėjus mėnesiui. Įskiepijus vakciną, reikia laiko, kad ji paveiktų mūsų imuninę sistemą, t. y. kad imuninė sistema paruoštų visus apsaugos nuo COVID-19 mechanizmus.

Skiepavimo algoritmas yra toks: įskiepijus pirmą dozę, po 3 savaičių – antra dozė. Imuninė apsauga susidaro praėjus 4 savaitėms po antros dozės.

5. Kiek laiko išlieka apsauga po vakcinacijos?

Sveikiems, be gretutinių ligų paaugliams ir suaugusiesiems apsauga išlieka apie 6 mėnesius. Duomenų apie vaikus kol kas nėra, nes jie pradėti skiepyti neseniai.

6. Ar visus vaikus reikia skiepyti nuo COVID-19?

Lietuvos pediatrų draugija rekomenduoja skiepyti visus vaikus ir paauglius, išskirtinį dėmesį skiriant priklausantiems didesnei rizikos grupei, pavyzdžiui, nutukusiems, kas šiandien medicinoje vadinama dvidešimtojo amžiaus pandemija, taip pat kitų retesnių būklių vaikams ir paaugliams bei sergantiems įvairiomis lėtinėmis ligomis.

7. Ar galima nuo COVID-19 skiepyti lėtinėmis ligomis sergančius vaikus ir paauglius? Kokiomis ligomis sergantiems vaikams skiepytis nuo COVID-19 yra būtina?

Dažnai girdime nuomonę, kad lėtinių ligų ar sudėtingų susirgimų turinčius vaikus, pavyzdžiui sergančius lėtinėmis širdies, plaučių, onkologinėmis ligomis, diabetu, reiktų vengti skiepyti nuo COVID-19. Tačiau tiek tarptautinės organizacijos, tiek Lietuvos pediatrų draugija lėtinėmis ligomis sergančius vaikus kaip tik rekomenduoja skiepyti pirmiausia. Jeigu jie susirgtų COVID-19, jiems būtų didesnė rizika sirgti sunkiai ir patirti sunkias komplikacijas, todėl profilaktika skiepiais yra ypač aktuali ir būtina. Tokius vaikus skiepyti galima ir reikia.

8. Esate senelis, turite anūkų. Ar šeimoje svarstėte dėl anūkų skiepavimo nuo COVID-19?

Noriu labai atsakingai pasakyti, kad neturiu dvejopų standartų ir dvejopų rekomendacijų. Neva viena rekomendacija – man ir mano šeimos nariams, o kita – viešoje erdvėje visuomenei. Visa tai, ką aš kalbu visuomenėje ir rekomenduoju tėvams, mes aptariame šeimoje su žmona ir mūsų vaikais, kurie yra



suaugę žmonės. Aš džiaugiuosi, kad priimdami sprendimus dėl savo vaikų sveikatos apsaugos nuo COVID-19 ligos, mūsų vaikai girdi mano nuomonę.

„Saugome savo vaikus nuo Covid-19“ – tai šviečiamoji Vilniaus m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro „Vilnius sveikiau“ iniciatyva, skirta tėvams ir globėjams suteikti žinių apie skiepus ir praktinių patarimų, kaip jiems pasirengti. Mokykloje ir darželyje dirbančios visuomenės sveikatos specialistės kalbina didelę patirtį vaikų sveikatos srityje turinčius gydytojus ir kartu ieškos atsakymų į klausimus, kuriuos savo kasdienėje praktikoje iš tėvų girdi dažniausiai. Taip siekiame padėti šeimoms priimti patikima informacija paremtą sprendimą dėl savo vaikų apsaugos nuo nenusipėjamos COVID-19 ligos. Daugiau informacijos www.vilniussveikiau.lt

Registruoti savo vaikus skiepui gyventojai gali jau dabar internetu www.koronastop.lt arba trumpuoju numeriu 1808.

Kontaktai žiniasklaidai:

Šviesuolė Navašinskienė
Vilniaus m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro komunikacijos koordinatore
Mob.: +370 640 10163, el. p. Sviesuole.navasinskiene@vvsb.lt
www.vilniussveikiau.lt